

9. CONSERVAREA ȘI AMELIORAREA BIODIVERSITĂȚII

9.1. Măsuri în favoarea conservării biodiversității

Conservarea biodiversității este unul dintre obiectivele de gospodărire prioritare avute în vedere la amenajarea pădurilor. El răspunde cerințelor unei gospodăriri durabile a pădurilor, contribuind la conservarea speciilor și habitatelor naturale.

Conservarea biodiversității vizează realizarea mai multor obiective ce conduc la adoptarea următoarelor tipuri de măsuri:

- *măsuri generale favorabile biodiversității*, urmărite la nivelul fiecărui arboret, oricare ar fi funcțiile atribuite pe care acesta le îndeplinește, respectiv unitatea de gospodărire din care face parte;
- *măsuri specifice*, urmărite la nivelul pădurilor cu rol de ocrotire a ecofondului și genofondului forestier.

9.1.1. Măsuri generale favorabile biodiversității

Măsurile generale favorabile biodiversității sunt acele măsuri menite să asigure conservarea diversității biologice la nivelul tuturor ecosistemelor forestiere în vederea maximizării funcției ecoprotective prin conservarea diversității genetice și specifice.

În pădurile unității de producție și protecție în studiu se vor avea în vedere următoarele măsuri pentru asigurarea biodiversității:

- promovarea cu prioritate a regenerării naturale a arboretelor cu prilejul aplicării tratamentelor silviculturale, prin alegerea tratamentelor cu perioade medii și lungi de regenerare, în funcție de speciile din compoziția arboretelor respective, conform criteriilor de alegere a tratamentelor din normele tehnice în vigoare;
- în cazul în care regenerarea naturală nu este posibilă din diferite cauze, regenerarea artificială se va face numai cu puieți de proveniențe locale, aceștia fiind mai bine adaptați la condițiile staționale respective, astfel asigurându-se conservarea genofondului forestier local;
- la constituirea subparcelor, conform criteriilor de constituire a subparcelor, trebuie să se acorde o atenție sporită suprafețelor pe care se găsesc arbori din aceeași specie și populație (proveniență) și de aceeași vârstă sau de vârste apropiate;
- pentru conservarea ecotipurilor (climatice, edafice, biotice), este necesară includerea lor în subparcele distincte în vederea stabilirii de țeluri de gospodărire corespunzătoare;
- prin aplicarea lucrărilor silvotehnice se impune menținerea unui amestec bogat de specii la nivelul fiecărui arboret prin promovarea tuturor speciilor adaptate condițiilor staționale locale, potrivit tipului natural fundamental de pădure, în proporții corespunzătoare

ecologic și economic ce păstrează, din punct de vedere al bogăției de specii, caracterul natural al ecosistemelor;

- extragerea speciilor alohtone (specii introduse artificial sau regenerate natural, necorespunzătoare tipului natural fundamental al ecosistemului respectiv) prin intervențiile silvotecnice, atunci când acestea devin invazive;

- în principiu, amenajamentul nu prevede introducerea altor specii decât a celor corespunzătoare stațional. Dacă din diverse motive (cercetări științifice, crearea de colecții de specii sau varietăți etc.) se vor introduce specii, soiuri sau varietăți noi, acest lucru se poate face numai după o evaluare a impactului asupra ecosistemului și asupra integrității genetice a speciilor locale;

- în arboretele în care este prezent subarboretul, acesta nu trebuie extras prin lucrările silvotecnice, cu excepția situațiilor în care acesta afectează instalarea semințului, în arboretele parcurse cu tăieri de regenerare, caz în care se va extrage un procent din subarboret, măsură ce face parte din lucrările de ajutorare a regenerării naturale, sau situației în care speciile arbustive respective stânenesc dezvoltarea arboretelor tinere, exemplarele respective fiind extrase prin degajări;

- de asemenea, speciile arbustive vor fi protejate în culturile instalate pe terenuri degradate sau în liziere și luminișuri, unde speciile din fauna sălbatică găsesc adăpost și hrană;

- se vor menține și întreține terenurile pentru hrana vânatului constituite din poieni și luminișuri, în vederea conservării păturii erbacee, respectiv păstrarea unei suprafețe cu aspect mozaicat, diversificat;

- se vor păstra arborii morți „pe picior“ și „la sol“, cu prilejul efectuării tăierilor de regenerare și a lucrărilor de îngrijire și conducere, în vederea conservării microflorei și microfaunei, dar și pentru protejarea unor specii de insecte și păsări care cuibăresc în acești arbori;

- în cuprinsul arboretelor se vor păstra așa numiții „arbori pentru biodiversitate“, constituiți în buchete, grupe de arbori sau porțiuni mai mari, reprezentative sub aspectul biodiversității. Aceste porțiuni se pot constitui și ca subparcele distincte ce urmează să fie conduse până la limita longevității, urmând a fi apoi înlocuite, progresiv, cu alte porțiuni asemănătoare, cu prilejul tăierilor de regenerare și este de dorit să fie cât mai dispersate pe cuprinsul unității de gospodărire. În acest scop pot fi selectați arbori care prezintă putregai, scorburi, arbori cu lemn aflat într-un stadiu avansat de descompunere, dar nu în arborete afectate de factori destabilizatori sau vulnerabile din acest punct de vedere.

- se va avea în vedere menținerea bălților, pâraielor, izvoarelor, oricăror luciuri mici de apă, zonelor mlăștinoase, smârcurilor, zonelor ripariene. Se va avea în vedere ca atunci când se execută lucrări silvice să se procedeze de așa natură încât să se evite fluctuații excesive al nivelului apelor, degradării digurilor naturale și, bineînțeles, poluarea apelor. Izvoarele de apă deranjate prin lucrări trebuie refăcute cât mai rapid.

- prin aplicarea măsurilor silviculturale prevăzute în amenajament cu privire la echilibrarea structurii pe clase de vârstă se va asigura conservarea biodiversității, întrucât fiecare clasă de vârstă este însoțită de un anumit nivel de biodiversitate;

- conducerea arboretelor la vârste mari, potrivit exploatabilității tehnice, care să favorizeze adoptarea de cicluri de producție lungi, creează premisele sporirii biodiversității. Faptul că într-o unitate de producție există unele arborete exploatabile cu vârste înaintate (cum este cazul în U.P. VII Bălan) denotă un nivel ridicat al biodiversității.

9.1.2. Măsuri specifice favorabile biodiversității

Aceste măsuri sunt cele menite să asigure conservarea și/sau protecția valorilor de biodiversitate (obiectivelor de conservare) pentru care pădurilor și terenurilor de împădurit respective li s-au atribuit funcții prioritare de protecție (*subgrupa 1.5 – păduri de interes științific și de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier*).

Amenajamentele silvice dispun de mijloace de identificare, de descriere și de inventariere a biodiversității, la diferite niveluri ale acesteia, elemente ale biodiversității fiind cuprinse atât în amenajamente, cât și în descrierea parcelară.

Peste suprafața unității de producție se suprapune o parte din situl de importanță comunitară **ROSCI0209 Racâș-Hida**.

În continuare sunt prezentate obiectivele protejate din această unitate de producție și protecție și măsurile specifice ce trebuie aplicate în fiecare obiectiv.

Suprafețele ocupate de ariile naturale protejate

Tabelul 9.1.2.1.

Arie protejată	Parcele componente	Suprafața (ha)			
		Pădure	CR	Alte folosințe*	Total
ROSCI0209 Racâș-Hida	78, 79, 167B	53,70	-	2,51	56,21

**terenuri afectate, neproductive sau scoase temporar din fondul forestier*

Acestor arborete li s-au atribuit funcții de protecție restrictive, de unde se poate deduce importanța dată de amenajamente rolurilor de protecție ale pădurii, recunoașterea și certificarea dată de aceste lucrări (amenajamentele) funcțiilor de protecție ale pădurii, printre care se numără și protejarea mediilor de viață forestiere și a speciilor ce populează aceste medii.

În ce privește suprafețele de pădure incluse în situl Natura 2000 - ROSCI0209 Racâș-Hida, acestora li s-au atribuit funcții de protecție prioritare, categoria funcțională caracteristică acestora fiind 5.Q - arboretele din păduri/ecosisteme de pădure cu valoare protectivă pentru habitate de interes comunitar și specii de interes deosebit incluse în arii speciale de conservare/situri de importanță comunitară în scopul conservării habitatelor (din rețeaua ecologică Natura 2000 - SCI)

Întrucât modul de gospodărire corespunzător categoriilor funcționale (pe tipuri de categorii funcționale) este redat în capitolul 6.2., în continuare se face doar o prezentare a ariilor protejate din cuprinsul U.P și a obiectivelor protejate în cadrul acestora.

9.1.2.1. Măsuri specifice favorabile biodiversității în situl de interes comunitar „ROSCI0209 Racâș-Hida”

Situl de protecție specială ROSCI0209 este constituit conform Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificat prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 2387/2011.

Suprafața totală a sitului este 239,70 ha, și are altitudinea cuprinsă între 249 metri și 375 metri iar cea medie de 309 metri.

Aria naturală protejată Racâș-Hida este localizată în partea de sud-est a județului Sălaj, între Valea Agrijului și Valea Almașului, spre obârșia Văii Jernău, afluent al Almașului și face parte din regiunea biogeografică continentală.

Coordonatele sitului sunt: latitudine: 47.0081277 și longitudine: 23.0086027.

Situl cuprinde păduri caducifoliolate cu stejar și carpen, păduri dacice cu *Melampyrum bihariense*, stepe și pajiști calcaroase. Porțiuni largi ale sitului sunt acoperite primăvara cu asociații de *Narcissus stellaris*.

Calitate și importanță. Situl prezintă interes botanic, ecologic și peisagistic, cuprinzând păduri dacice cu *Melampyrum bihariense* – aflat printre alte maximum 100 situri similare în Europa Centrală, precum și alte specii rare și endemice (*Narcissus stellaris*, *Hepatica transsilvanica*, *Aconitum lycoctonum ssp. moldavicum*, *Lathyrus transsilvanicus*).

Speciile ocrotite în *ROSCI0209 Racâș-Hida* și evaluarea acestui sit în ceea ce le privește, conform formularelor standard Natura 2000 (actualizare 2019) sunt prezentate în tabelele următoare:

Tipuri de habitate prezente în sit și evaluarea sitului în ceea ce le privește

Tabelul 9.1.2.1.1.

Specie						Evaluarea sitului			
Cod	PF	NP	Acoperire (Ha)	Peșteri (nr.)	Calit. date	AIBICID	AIBIC		
						Rep.	Supr. rel.	Status conserv.	Eval. globală
91Y0			91		Buna	B	C	C	C

Specii prevăzute la articolul 4 din Directiva 2009/147/CE, specii enumerate în anexa II la Directiva 92/43/CEE și evaluarea sitului în ceea ce le privește

Tabelul 9.1.2.1.2.

Specie					Populație						Evaluarea sitului			
Grup	Cod	Denumire științifică	S	NP	Tip	Mărime		Unit. măsură	Categ. CIRIVIP	Calit. date	AIBICID	AIBIC		
						Min.	Max.				Pop.	Conserv.	Izolare	Global
M	1352*	Canis lupus(Lup)			P	1	1	i	R	G	D			
A	1193	Bombina variegata			P				P		C	B	C	B
P	4097	Iris aphylla ssp. hungarica ()			P					G	B	B	B	B

Grup: A =Amphibians, B = Birds, F = Fish, Fu = Fungi, I = Invertebrates, L = Lichens, M = Mammals, P = Plants, R = Reptiles. Populație tip: p = permanent; r = reproducing; c = concentration; w = wintering; for plant and non-migratory species use permanent. Populație unit. măsură: i = indivizi, p = perechi. Populație categ.: C – specie comună, R - specie rară, V - foarte rară, P - specia este prezentă. Populație calitate date: G = Good (bune); M = Moderate (moderate); P = Poor (aproximative); DD = data deficient (deficitară). Evaluare (populație): A - 100 ≥ p > 15%, B - 15 ≥ p > 2%, C - 2 ≥ p > 0%, D – nesemnificativă. Evaluare (conservare): A - excelentă, B - bună, C - medie sau redusă. Evaluare (izolare): A - (aproape) izolată, B - populație neizolată, dar la limita ariei de distribuție, C - populație neizolată cu o arie de răspândire extinsă. Evaluare (globală): A - excelentă, B - bună, C – considerabilă.

În ce privește porțiunea din fondul forestier proprietate publică a statului peste care se suprapune situl **ROSCI0209 Racâș-Hida**, se prezintă în continuare (tabelul 9.1.2.1.3.) o corespondență a tipurilor de pădure existente aici cu habitatele forestiere conform sistematicii românești și cu habitatele conform clasificării Natura 2000.

Habitat forestiere din fondul forestier proprietate publică a statului
(porțiunea de suprapunere cu ROSCI0209 Racâș-Hida)

Tabelul 9.1.2.1.3.

Tip de pădure			Corespondență „Habitat din România”	Corespondență „Habitat Natura 2000”
Cod	Denumire	Supraf. -ha-		
513.2	Gorunet cu <i>Poa nemoralis</i> (i)	6,44	R4130 - Păduri dacice de gorun (<i>Quercus petraea</i>) și fag (<i>Fagus sylvatica</i>) cu <i>Lembotropis nigricans</i>	-
711.1	Ceret normal de dealuri (s)	20,31	R4149 - Păduri danubian-balcanice de cer (<i>Quercus cerris</i>) cu <i>Pulmonaria mollis</i>	91M0 Pannonian-Balkan turkey oak-sessile oak forests
711.2	Ceret de dealuri de productivitate mijlocie (m)	15,25	Păduri danubian-balcanice de cer (<i>Quercus cerris</i>) cu <i>Pulmonaria mollis</i>	91M0 Pannonian-Balkan turkey oak-sessile oak forests
741.1	Amestec normal de gorun, gârniță și cer (m)	11,70	-	-
Total	-	53,70	-	-
Alte terenuri (afectate)		2,51	-	-
Total		56,21	-	-

Factorii de vulnerabilitate identificați, care pot periclita obiectivele protejate în sit sunt:

- intensificarea agriculturii – schimbarea metodelor de cultivare a terenurilor din cele tradiționale în agricultură intensivă, cu monoculturi mari, chimizarea excesivă în unele cazuri, efectuarea lucrărilor exclusiv mecanizate pe o parte din suprafețele cultivate agricol;
- schimbarea habitatului semi-natural (fânețe, pășuni) datorită încetării activităților agricole precum cositul sau pășunatul;
- arderea vegetației (a miriștii și a pârloagelor)
- folosirea pesticidelor;
- regularizarea cursurilor râurilor;
- practicarea sporturilor extreme: enduro, motor de cross, mașini de teren;
- înmulțirea necontrolată a speciilor invazive;
- defrișările unor pășuni împădurite.

Amenințări, presiuni sau activități cu impact asupra sitului

Tabelul 9.1.2.1.4.

Impacte Negative				
Intensitate*	Cod	Amenințări și presiuni	Poluare (Cod)	În sit/ în afară
H	A03	Cosire/Tăiere a pășunii	N	I
H	A11	Alte activități agricole decât cele listate mai sus	N	I
L	A04	Pășunatul	N	I

<i>Impacte Negative</i>				
<i>Intensitate</i> *	<i>Cod</i>	<i>Amenințări și presiuni</i>	<i>Poluare (Cod)</i>	<i>În sit/ în afară</i>
L	G01.02	Mersul pe jos, călărie și vehicule non-motorizate	N	O
L	G01.03	Vehicule cu motor	N	O
<i>Impacte Pozitive</i>				
-	-	-	-	-

* H – high (ridică), M – medium (medie), L – low (scăzută)

ROSCI0209 Racâș-Hida are plan de management aprobat prin Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1972/2015. Facem precizarea că toate măsurile de management sunt integrate în prevederile amenajamentului actual, astfel:

a) la lucrările de îngrijire și conducere a arboretelor se vor promova speciile de cvercinee caracteristice tipului natural fundamental de pădure, adică cerul, gorunul și stejarul, însă fără a se promova monoculturi, deci se va respecta principiul biodiversității. Cel puțin în primii 20 – 25 de ani de viață cvercineele vor fi sprijinite fără rezerve, mai ales în locurile în care dezvoltarea lor este împiedicată de alte specii, în principal de carpen, însă fără a elimina complet speciile concurente din compoziția arboretului. Odată atinsă proporția corespunzătoare de cvercinee, se va interveni în arboret pentru obținerea unei structuri bietajate sau cel puțin cu o tendință de structură bietajată – cu cvercineele în etajul superior și carpenul și celelalte specii în cel inferior și/sau pentru formarea subarboretului;

b) pentru conservarea biodiversității și menținerea capacității adaptive și vitalității populațiilor de arbori, s-a adoptat regimul codrului pentru toate arboretele, cu excepția salcâmetelor, și cicluri lungi de producție (80-120 ani), care depășesc longevitatea speciilor secundare, în special a carpenului și teilor;

c) în singurul arboret ajuns la vârsta exploatabilității tehnice s-a propus aplicarea tratamentului tăierilor progresive;

d) pentru protejarea solului împotriva înierbării, a menținerii unui mediu mai umed, dar și pentru favorizarea rectitudinii trunchiurilor și elagajului cvercineelor, se recomandă menținerea consistenței cât mai închise și vor fi promovate subarboretul și speciile arborescente de subetaj. Acolo unde lipsesc și nu se instalează în mod natural aceste specii pot fi introduse pe cale artificială;

e) Arboretele în care nu se reglementează producția vor fi gospodărite în regim de conservare. În astfel de arborete nu este permisă, recoltarea de produse principale prin tăierile de regenerare clasice. Ca urmare, gospodărirea lor se va face prin lucrări speciale de conservare. Acestea urmăresc asigurarea continuității pădurii și menținerea arboretelor într-o stare corespunzătoare îndeplinirii funcției de protecție atribuite.

f) În cuprinsul ariei protejate nu sunt drumuri forestiere și nici nu a fost propusă construirea de noi drumuri prin habitat;

g) În cuprinsul întregului fond forestier este interzis pășunatul, cu atât mai mult în regenerări tinere, în porțiuni ale arboretelor mature cu regenerare sau unde se urmărește instalarea acesteia. Sunt complet interzise, de asemenea, aprinderea focului în fondul forestier sau abandonarea deșeurilor de orice natură; se recomandă amplasarea de panouri de avertizare, iar personalul silvic va urmări punerea în practică a acestor prevederi și aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea acestora;

h) Amenajamentul nu prevede folosirea de pesticide sau drenarea vreunor suprafețe.

În cuprinsul UP VII Bălan și ROSCI0209 se mai găsește și aria naturală de interes național „*Poiana cu narcise de la Racâș-Hida*“. Aceasta este o rezervație naturală de tip floristic și peisagistic declarată arie protejată prin Legea nr. 5 din 6 martie 2000 (privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate). Obiectivul protejat este o specie de narcise sălbatice – *Narcissus poeticus*. Această arie are suprafața de 1,50 ha și nu se suprapune peste fond forestier proprietate a statului.

9.1.2.2. Lucrări și categorii de lucrări posibile în ariile de interes comunitar

Lucrări care se execută în suprafața de suprapunere cu situl ROSCI0209 Racâș-Hida

Arboretele care se găsesc în fondul forestier productiv al U.P. VII Bălan și în cuprinsul sitului se încadrează în tipurile de categorii funcționale II și IV și însumează suprafața de 53,70 ha.

Pentru arboretele încadrate în tipul de categorii funcționale IV (T IV) și în S.U.P. „A“, a fost adoptată vârsta exploatabilității de protecție și tratamentul tăierilor progresive. În deceniul de aplicare al prezentului amenajament, în aceste arborete se vor efectua rărituri, tăieri de igienă și tăieri progresive (racordare).

Unul dintre arboretele din cuprinsul ariei protejate este încadrat în S.U.P. „M“, fiind un arboret ce vegetează pe teren degradat. În cazul acestui arboret (u.a. 167B) au fost propuse tăieri de igienă, iar în viitor, când va atinge vârsta exploatabilității fiziologice, va fi parcurs cu lucrări de conservare.

Încadrarea arboretelor în grupe, subgrupe și categorii funcționale s-a făcut în conformitate cu zonarea funcțională din anul 2018, iar lucrările propuse asigură continuitatea pădurii, regenerarea făcându-se treptat, astfel încât să nu rămână suprafețe mari lipsite de vegetație forestieră în timpul procesului de regenerare.

Menționăm faptul că în teritoriul sitului Racâș-Hida există suprafețe de fond forestier care nu sunt în proprietatea publică a statului și nu fac obiectul acestui amenajament.

9.1.2.3. Păduri incluse în ariile protejate cuprinse în rețeaua ecologică "Natura 2000"

Prin raritatea, naturalețea și biodiversitatea ecosistemelor forestiere menționate, ele sunt și vor deveni din ce în ce mai mult purtătoare de inestimabile valori științifice, peisagistice și sociale. Ținând seama de aceste împrejurări, Ocolul Silvic Jibou, în calitate de administrator, va avea în vedere ca și în viitor să practice un sistem de gospodărire care să ia în considerare valorificarea cât mai largă a ampleror valențe funcționale ale pădurilor respective. Totodată, prin lucrările de împăduriri, Ocolul silvic Jibou va urmări crearea de noi arborete cu o structură cât mai diversificată, atât din punct de vedere al speciilor introduse cât și al etajării pe verticală, dar corespunzătoare tipurilor natural fundamentale de pădure.

Prin conservarea ecosistemelor naturale, pe măsura accesibilizării pădurilor se vor crea condiții pentru creșterea rolului social-recreativ al pădurilor. De asemenea odată cu accesibilizarea, se va putea trece la o silvicultură cât mai apropiată de natură, prin adoptarea și extinderea unor tratamente care să permită, și în cazul arboretelor în care se reglementează producția de masă lemnoasă, menținerea sau chiar realizarea unor structuri pluriene, atât de importante, inclusiv pentru funcțiile ecologice ale ecosistemelor forestiere.

La dezbaterile care au avut loc la conferințele de avizare a soluțiilor tehnice s-a pus accentul ca la întocmirea amenajamentului să se adopte măsuri care să creeze premise pentru conservarea biodiversității pădurilor din cadrul O.S. Jibou și, implicit, din U.P. VII Bălan. Dintre măsurile respective sunt de menționat:

1. includerea în grupa I funcțională, cu respectarea prevederilor normelor tehnice pentru amenajarea pădurilor, a unei suprafețe de 136,12 ha, cu următoarele subgrupe funcționale, majoritatea lor fiind favorabile conservării biodiversității:

- 1.2A – Arboretele situate pe grohotișuri, pe terenuri cu înclinare mai mare de 35° – 69,75 ha;
- 1.2E – Plantațiile forestiere de pe terenuri degradate – 19,11 ha;
- 1.5Q – Arboretele din păduri/ecosisteme de pădure cu valoare protectivă pentru habitate de interes comunitar și specii de interes deosebit incluse în arii speciale de conservare/situri de importanță comunitară în scopul conservării habitatelor (din rețeaua ecologică Natura 2000 – SCI – ROSCI0314 Lozna) – 47,26 ha;

2. includerea în grupa I funcțională, categoria 1.5Q a arboretelor din U.P. VII Bălan situate în siturile de importanță comunitară ROSCI0209 Racăș-Hida;

3. promovarea regenerării naturale, prin aplicarea de tratamente compatibile cu acțiunea de conservare a biodiversității, respectiv:

- tratamentul tăierilor progresive în făgete, gorunete, cerete, amestecuri normale de fag, gorun și amestecuri ale acestora cu diverse tari. Prin aplicarea acestui tratament se urmărește menținerea permanentă și în bune condiții a acoperirii solului cu vegetație forestieră și exercitarea continuă și în mod corespunzător a funcțiilor de protecție atribuite arboretelor. Acest tratament se va aplica începând cu deceniul al doilea, pentru deceniul următor fiind inclus în planul decenal un singur arboret;

- tratamentul tăierilor în crâng se va aplica doar în două salcâmete (2,2 ha), unul provenit din plantații și unul fiind prima generație din lăstari, deci cu vitalitate și capacitate de lăstărire și drajonare foarte mari; aceste arborete vor fi substituite în timp, după 2-3 generații, atunci când cioatele vor îmbătrâni și se vor devitaliza, urmărindu-se revenirea la tipurile natural fundamentale de pădure;

- tratamentul tăierilor rase s-a prevăzut într-un arboret derivat, cu consistență foarte redusă ($K = 0,3$), în care împăduririle reprezintă singura modalitate posibilă de regenerare a respectivei suprafețe (0,70 ha) și de revenire la tipul natural fundamental de pădure;

Prin aplicarea acestor tratamente se urmărește crearea, întreținerea și ameliorarea permanentă a arboretelor, care, folosind integral spațiul de creștere, pot asigura echilibrul ecologic, dinamic al ecosistemelor forestiere și satisfacerea cât mai eficientă a intereselor social-economice, inclusiv obținerea unor sortimente de lemn de calitate superioară.

Regenerarea naturală, prin aceste tratamente intensive, reprezintă un mijloc eficient pentru conservarea și ameliorarea biodiversității speciilor, iar împăduririle și completările care se efectuează au ca scop îndreptarea compoziției spre tipurile natural fundamentale de pădure.

4. menținerea lemnului mort, pe picior și căzut, în pădure, până la un anumit procent (1-2%), deoarece îndepărtarea în totalitate a lemnului mort poate duce la destrucționarea avansată și la slăbirea stabilității ecosistemului, precum și la sărăcirea lui în biodiversitate.

Cu cât este mai mare numărul de specii și unități intraspecifice, cu atât mai mare este biodiversitatea și stabilirea ecosistemului.

Cu prilejul descrierilor parcelare s-a constatat că în pădurile U.P. VII Bălan există suficient lemn mort (cel puțin 1-2% din volum), ceea ce înseamnă că pentru aceste păduri este îndeplinită cerința Uniunii Europene referitoare la existența unei cantități suficiente de lemn mort.

În perioada de aplicare a prezentului amenajament, cu prilejul lucrărilor de îngrijire și regenerare și a tăierilor de igienă, este necesar să fie menținut lemn mort pe picior (arbori uscați, iescari, arbori scorburoși etc) și căzut.

O preocupare aparte urmează să fie acordată biodiversității intraspecifice, asigurând conservarea unităților genetice rare de gorun, cer, stejar etc.

Pentru conservarea diversității peisagistice se va avea în vedere evitarea concentrării de tăieri definitive pe suprafețe mari, deziderat care se va realiza cu ușurință în U.P. VII, în care se prevede regenerarea prin tăiere rasă doar a unui singur arboret în suprafață de 0,70 ha.

În viitor, se va avea în vedere necesitatea creării unor zone de îmbătrânire, după modelul francez, în bazinele hidrografice mici lipsite de arborete vârstnice ("Manualul de amenajament" - Dubourdieu, 1997).

În afara măsurilor menționate, pentru a se crea condițiile necesare trecerii la un sistem de gospodărire intensiv, se impun desigur și acțiuni susținute privind dezvoltarea și modernizarea rețelei de drumuri forestiere, în raport cu natura și specificul activităților preconizate.

Concluziile privind biodiversitatea din cadrul U.P. VII Bălan sunt următoarele:

1. Obiectivele amenajamentului silvic coincid cu obiectivele generale ale rețelei Natura 2000, respectiv cu obiectivele de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar. În cazul habitatelor, planul de amenajament are ca obiectiv asigurarea continuității pădurii, promovarea tipurilor fundamentale de pădure, menținerea funcțiilor ecologice și economice ale pădurii așa cum sunt ele stabilite prin încadrarea în grupe funcționale și subunități de producție;

2. Arboretele cuprinse în limitele siturilor fac parte din tipurile II și IV de categorii funcționale, acest fapt permițând promovarea regenerării naturale, prin aplicarea de tratamente compatibile cu acțiunea de conservare a biodiversității, respectiv tratamentul tăierilor progresive în gorunete, făgete, amestecuri normale de fag și gorun și amestecuri ale acestora cu diverse tari și diverse moi.

Prin aplicarea acestor tratamente se urmărește menținerea permanentă și în bune condiții a acoperirii solului cu vegetație forestieră și exercitarea continuă și în mod corespunzător a funcțiilor de protecție atribuite arboretelor. În acest mod se urmărește crearea, întreținerea și ameliorarea permanentă a arboretelor, care, folosind integral spațiul de creștere, pot asigura echilibrul ecologic, dinamic al ecosistemelor forestiere și satisfacerea cât mai eficientă a intereselor social-economice, inclusiv obținerea unor sortimente de lemn de calitate superioară.

Regenerarea naturală, prin aceste tratamente intensive, reprezintă un mijloc eficient pentru conservarea și ameliorarea biodiversității speciilor.

De asemenea, un rol foarte important îl au și lucrările de îngrijire (degajări, curățiri, rărituri) și tăierile de igienă, care contribuie la crearea unor arborete cu o structură și vitalitate ce permit îndeplinirea în condiții optime a funcțiilor de protecție atribuite.

3. Obiectivele asumate de amenajamentul silvic pentru pădurile studiate sunt conforme și susțin integritatea rețelei Natura 2000 și conservarea pe termen lung a habitatelor forestiere identificate în zona studiată;

4. Amenajamentul Ocolului Silvic Jibou trebuie să fie integrat în Planul de Management al sitului de interes comunitar ROSCI0314 Racâș-Hida;

5. Lucrările silvotecnice propuse nu afectează negativ semnificativ starea de conservare a habitatelor forestiere de interes comunitar pe termen mediu și lung;

6. Prevederile amenajamentului silvic nu conduc la pierderi de suprafață din habitatele de interes comunitar;

7. Unele dintre lucrări, precum completările, degajările, curățirile, răriturile, au un caracter de ajutor în menținerea sau îmbunătățirea, după caz, a stării de conservare;

8. Aplicarea corectă și la timp a lucrărilor de îngrijire conduce la modificarea fizionomiei fitocenozelor forestiere, astfel încât acestea să corespundă ca structură cu habitatele forestiere de interes comunitar, putând fi incluse ulterior în această categorie;

9. Amenajamentele unităților vecine au fost realizate în conformitate cu normele tehnice și au ținut cont de realitatea din teren, ca urmare impactul cumulat al acestor amenajamente asupra siturilor Natura 2000 existente între limitele teritoriale ale Ocolului Silvic Jibou este unul nesemnificativ;

10. Gospodărirea fondului forestier nu cauzează modificări fundamentale în ceea ce privește starea de conservare a populațiilor de mamifere;

11. Ansamblul de lucrări silvotecnice prevăzute în amenajament nu va conduce la dereglarea populațiilor de amfibieni și reptile. Acestea reușesc să se păstreze într-o stare bună de conservare, la această reușită contribuind și rețeaua foarte bogată de habitate disponibile pentru aceste specii;

12. Impactul lucrărilor silvotecnice prevăzute în prezentul plan pentru speciile de pești de interes comunitar este nesemnificativ;

13. Și impactul asupra creșterii și dezvoltării populațiilor speciilor de nevertebrate, de interes comunitar, a prevederilor amenajamentului este unul nesemnificativ;

14. Speciile de plante de interes comunitar nu sunt caracteristice habitatelor forestiere, ca urmare lucrările silvotecnice nu vor avea nici un impact asupra acestora, reușind astfel să-și păstreze statutul de conservare;

15. Managementul forestier adecvat, propus în amenajament, este în măsură să conserve suprafețele ocupate la ora actuală de pădure și pășune ca tipuri majore de ecosisteme precum și să păstreze conectivitatea în cadrul habitatelor, care vor putea astfel asigura perpetuarea în timp a biocenozelor naturale;

16. Reglementările și măsurile propuse de amenajamentul silvic în studiu nu implică un impact negativ asupra ariilor naturale protejate existente în limitele teritoriale ale Ocolului Silvic Jibou.

9.2. Păduri cu Valoare Ridică de Conservare

9.2.1. Ce sunt Pădurile cu Valoare Ridică de Conservare – PVRC

Pădurile îndeplinesc funcții de protecție dintre cele mai diverse, asigurând inclusiv servicii de natură socială indispensabile comunităților umane, pe scurt, pădurea prezintă multiple valori. Acolo unde aceste valori sunt considerate a fi de o importanță excepțională sau critică, pădurea poate fi definită ca o pădure cu valori ridicate de conservare.

Deci, *pădurile cu valoare ridicată de conservare* sunt acele păduri care au o importanță critică din perspectiva protejării mediului, a conservării biodiversității și a valorilor culturale și religioase ale comunităților locale.

Conceptul de „păduri cu valoare ridicată de conservare (PVRC)” a fost definit prima dată de Forest Stewardship Council (www.fsc.org) și se regăsește în cadrul principiului nr. 9 din standardul de certificare FSC, publicat prima dată în anul 1999. Considerat separat de certificare forestieră, acest concept s-a dovedit a fi un mod efektiv de a dovedi sau verifica managementul responsabil al resurselor forestiere (gestionarea durabilă a pădurilor). Ca urmare, el este folosit independent în multe domenii, cum ar fi: conservarea și gestionarea resurselor naturale, elaborarea politicilor de achiziții în cadrul companiilor care prelucrează și valorifică produse forestiere și chiar în elaborarea politicilor agențiilor guvernamentale.

Exemple de păduri cu valoare ridică de conservare pot fi:

- o pădure care protejează unica sursă de apă potabilă pentru o localitate;
- suprafețe forestiere care adăpostesc specii endemice sau amenințate cu dispariția sau ecosisteme rare;
- păduri legate de sărbători tradiționale sau care adăpostesc monumente istorice, locuri de pelerinaj, unități de cult de care este legată identitatea comunităților respective;
- o pădure care adăpostește un sit arheologic important;
- păduri care asigură anumite produse pentru comunități locale dependente de acest fel de resurse etc.

Pădurile cu valori ridicate de conservare trebuie gestionate astfel încât să se mențină și chiar să crească valorile ridicate de conservare identificate în cuprinsul acestora.

9.2.2. Categorii de Păduri cu Valoare Ridică de Conservare

Pădurile cu valoare ridicată de Conservare (PVRC) sunt clasificate conform Ghidului de identificare a Pădurilor cu Valoare ridicată de Conservare și a principiului 9 din standardul FSC în următoarele categorii:

• **VRC 1 – Suprafețe forestiere care conțin zone cu biodiversitate ridicată de importanță globală, locală sau regională** cu următoarele subcategorii:

- VRC1.1 – Aree protejate
- VRC1.2 – Specii amenințate și periclitate
- VRC1.3 – Specii endemice
- VRC1.4 – Utilizarea sezonală critică

- ***VRC 2 – Suprafețe forestiere extinse de importanță globală, regională sau națională.***

- ***VRC 3 – Suprafețe forestiere care sunt localizate în sau conțin ecosisteme rare, amenințate sau periclitate.***

- ***VRC 4 – Suprafețe forestiere care asigură servicii de bază în situații critice*** cu următoarele subcategorii:

- VRC 4.1 – Păduri de importanță deosebită pentru surse unice de apă potabilă, bazine hidrografice și captări de apă

- VRC 4.2 – Păduri critice pentru controlul procesului de eroziune

- VRC 4.3 – Zone forestiere cu impact critic asupra terenurilor agricole sau piscicole

- ***VRC 5 – Suprafețe forestiere ce satisfac nevoi de bază pentru comunitățile locale***

- ***VRC 6 – Suprafețe forestiere a căror valoare este esențială pentru păstrarea identității culturale a unei comunități sau a unei zone.***

9.2.3. Măsuri de gospodărire a pădurilor cu valoare ridicată de conservare din cuprinsul U.P. VII Bălan

În cuprinsul U.P. VII Bălan nu există arborete certificate ca păduri cu valoare ridicată de conservare.

9.3. Efectul aplicării prevederilor amenajamentului asupra biodiversității

Primul amenajament elaborat pe baze științifice moderne și unitare pentru pădurile acestui ocol silvic a fost cel care a intrat în vigoare în anul 1954, amenajamentul actual fiind cel de al 7-lea întocmit pentru pădurile ce constituie U.P. VII Bălan. Se poate astfel aprecia, ținând cont de cele peste șase decenii de gospodărire durabilă și de factorii destabilizatori de natură biotică și abiotică care s-au manifestat în zonă, că menținerea integrității pădurilor și a biodiversității naturale a fost unul din principalele obiective ale managementului asigurat de personalul silvic, în baza amenajamentelor silvice. Acestea, departe de a fi simple regulamente de exploatare, au încorporat cunoștințe și analize pluridisciplinare. De aceea subliniem faptul că rolul amenajamentului este unul benefic pentru menținerea stării favorabile de conservare a habitatelor și speciilor și că, fără reglementările pe care le implementează, împreună cu alte acte legislative ale sectorului silvic, anumite componente și conexiuni ale ecosistemelor protejate ar fi putut fi grav perturbate.

9.4. Recomandări privind certificarea pădurilor

Ideea de certificare a managementului forestier, a apărut în contextul preocupărilor majore legate de gospodărirea pădurilor, înscriindu-se în ideea globală de certificare a sistemelor și performanțelor, aplicabilă în cele mai diverse domenii de activitate. Certificarea managementului forestier, cunoscută mai ales sub denumirea de certificarea pădurilor, își are originile în îngrijorările societății, apărute odată cu defrișările masive de păduri tropicale de la începutul anilor '80-'90.

În urma Conferinței Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare ce a avut loc la Rio de Janeiro în 1992, s-a identificat necesitatea unei strategii de dezvoltare durabilă a pădurilor din întreaga lume cu o largă consultare a tuturor factorilor interesați. Pornind de la această idee, în octombrie 1993, a fost semnat acordul oficial privind lansarea FSC (Forest Stewardship Council), o schemă de certificare la care interesele economice, sociale și de mediu au drepturi egale.

FSC este o organizație independentă, neguvernamentală și nonprofit, înregistrată în Mexic ca o asociație de membri-Association Civil. Organizația operează la nivel internațional și oferă servicii prin intermediul centrului FSC International, situat în Bonn, Germania, precum și prin intermediul unei rețele internaționale de Inițiative Naționale. FSC oferă un program de acreditare internațională pentru organisme de certificare independente și o schemă de etichetare pentru produsele pădurii, ce servește ca o garanție credibilă că produsele provin dintr-o pădure bine gospodărită, în conformitate cu standardele FSC, așa numitele Principii și Criterii.

Certificarea managementului forestier în sistem FSC este un proces prin care, în urma unui audit, o organizație independentă confirmă faptul că o anumită suprafață forestieră este gospodărită în conformitate cu un standard agreed.

Standardul după care se face auditul este împărțit în 10 Principii și 56 Criterii.

Principiile FSC pentru certificarea modului de gospodărire a pădurilor sunt:

- Principiul 1: Conformitatea cu legislația națională și internațională și principiile

FSC

- Principiul 2: Dreptul de proprietate sau folosință și responsabilitățile aferente
- Principiul 3: Drepturile populațiilor indigene (neaplicabil în România)
- Principiul 4: Relațiile cu comunitățile și drepturile angajaților
- Principiul 5: Beneficiile multiple ale pădurii
- Principiul 6: Impactul asupra mediului
- Principiul 7: Planul de management
- Principiul 8: Monitorizarea și evaluarea
- Principiul 9: Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare
- Principiul 10: Plantații

Aceste 10 principii, ce sunt detaliate în 56 de criterii, au un caracter general și pentru o mai bună aplicare a lor se face adaptarea acestora la condițiile specifice fiecărei țări, de către Inițiativele Naționale FSC sau de către organisme de certificare acreditate, care derulează procesul de audit.

Certificarea managementului forestier este continuată de așa numita certificare a lanțului de custodie, prin care se urmărește să se elaboreze mecanisme de urmărire a produselor lemnoase sau nelemnoase care provin din pădurile certificate de la sursă până la consumator. Certificarea lanțului de custodie se referă la companiile care exploatează, procesează sau

comercializează material lemnos certificat FSC și care doresc să eticheteze aceste produse cu numele sau eticheta FSC.

Certificarea lanțului de custodie în sistem FSC permite companiilor:

- Să identifice și să controleze sursele de material lemnos atât certificat FSC cât și sursele de material lemnos recuperat/reciclat;

- Să le demonstreze clienților că îndeplinesc cerințele FSC în ceea ce privește controlul materialului lemnos necertificat FSC;

- Să utilizeze mărcile înregistrate și etichetele comerciale ale FSC pentru a-și promova produsele.

În prezent, mii de companii de prelucrare și comercializare a lemnului, în special din Europa de Vest și America de Nord, impun clienților lor obținerea certificatului FSC, fiind interesate să cumpere și să lucreze cu produse certificate în acest sistem. În cazul acestor companii, certificarea reprezintă o dovadă pentru clienții lor și pentru publicul larg ca lemnul provine din păduri bine gospodărite.

Pe scurt pașii în vederea certificării FSC sunt:

- Aplicarea pentru certificare: certificarea este un proces voluntar și poate fi demarat numai la cererea companiei. Lista organismelor de certificare acreditate FSC se regăsește pe site-ul Asociației pentru Certificare Forestieră (www.certificareforestiera.ro).

- Preevaluarea: are drept scop familiarizarea companiei cu cerințele standardului de certificare și identificarea de către auditor a conformităților și neconformităților cu standardul.

- Evaluarea principală: reprezintă vizita organismului de certificare în urma căruia se colectează informații suficiente pentru a determina acordarea sau neacordarea de către organismul de certificare a certificatului FSC.

- Acordarea certificatului: certificatul este acordat cu condiția îndeplinirii cerințelor standardului, pe o perioadă de 5 ani.

- Monitorizarea: după acordarea certificatului se fac vizite de monitorizare anuale.

- Recertificarea: o nouă reevaluare se derulează înainte de expirarea certificatului, pentru a se păstra statutul de certificare, rezultând în eliberarea unui nou certificat.

Certificarea forestieră poate aduce beneficii atât deținătorilor de certificat FSC cât și consumatorilor, comunităților locale, muncitorilor și organizațiilor neguvernamentale cu specific de mediu sau social.

În prezent certificarea este un mecanism de piață; există cerere și ofertă pentru lemnul certificat FSC și implicit un interes crescut în producerea și comercializarea produselor certificate. În principal, decizia de intrare în procesul de certificare este în general legată de obținerea unor avantaje cum ar fi accesul pe noi piețe a lemnului certificat sau menținerea pe piețele existente. Pe lângă acestea se pot obține următoarele beneficii:

- Îmbunătățirea sistemelor de management, incluzând aici mecanismele de planificare, monitorizare, evaluare și raportare;

- Îmbunătățirea proceselor de gestiune a firmei și a eticii de afaceri;

- Firmele pot răspunde la cererea de produse de origine controlată;

- Îmbunătățirea proceselor productive.

Un motiv în plus pentru certificare îl reprezintă cel economico-financiar. Pe lângă accesul pe piețe noi sau menținerea pe cele deja existente, uneori companiile pot beneficia și de prețuri mai mari pentru produsele ce poartă sigla FSC. În ce măsură și cu câte procente va avea loc această creștere nu poate fi decisă decât de piața liberă, cea care dictează prețul. De reținut însă că acest lucru nu se întâmplă foarte des, ci doar acolo unde cererea este foarte mare.

